

LMAD - Rekurencje

A Zadania na ćwiczenia

Zadanie A.1. Bankomat ma w zasobach tylko banknoty o wartości 20 i 50 PLN. Napisz funkcję **rekurencyjną**, który wyznaczy wszystkie sposoby, na które bankomat może wydać kwotę $n \cdot 10$ PLN, jeśli interesuje nas jedynie kolejność nominałów. Przykładowo, kwotę 70 PLN można wydać na dwa sposoby: najpierw banknot 20 PLN, potem 50 PLN lub najpierw banknot 50 PLN, a potem 20 PLN. Wypróbuj działanie funkcji dla następujących wartości n :

- a. 12,
- b. 20.

Ile konfiguracji otrzymujemy w każdym przypadku?

Zadanie A.2. Dane jest jednorodnie liniowe równanie rekurencyjne:

$$a_n = c_1 a_{n-1} + c_2 a_{n-2} + \dots + c_r a_{n-r},$$

gdzie $c_i, i = 1, 2, \dots, r$, są zadanymi stałymi (niezależnymi od n) oraz $c_r \neq 0$. Napisz program, który w sposób **rekurencyjny** wyznacza n -ty wyraz ciągu zadanego przez to równanie rekurencyjne. Sprawdź działanie programu dla następujących równań rekurencyjnych i zadaných wyrazów:

- a. $a_n = a_{n-1} + a_{n-2}$, dla $n \geq 2$, $a_0 = 1$, $a_1 = 1$; $a_{20} = ?$,
- b. $a_n = 3a_{n-1} - a_{n-2} + a_{n-3}$, dla $n \geq 3$, $a_0 = 0$, $a_1 = -2$, $a_3 = -3$; $a_{15} = ?$.

Zadanie A.3. Dane jest jednorodnie liniowe równanie rekurencyjne:

$$a_n = c_1 a_{n-1} + c_2 a_{n-2} + \dots + c_r a_{n-r},$$

gdzie $c_i, i = 1, 2, \dots, r$, są zadanymi stałymi (niezależnymi od n) oraz $c_r \neq 0$. Napisz program, który w sposób **iteracyjny** wyznacza n -ty wyraz ciągu zadanego przez to równanie rekurencyjne. Sprawdź działanie programu dla następujących równań rekurencyjnych i zadaných wyrazów:

- a. $a_n = a_{n-1} + a_{n-2}$, dla $n \geq 2$, $a_0 = 1$, $a_1 = 1$; $a_{20} = ?$,
- b. $a_n = 3a_{n-1} - a_{n-2} + a_{n-3}$, dla $n \geq 3$, $a_0 = 0$, $a_1 = -2$, $a_3 = -3$; $a_{15} = ?$.

Zadanie A.4. Dane jest jednorodnie liniowe równanie rekurencyjne:

$$a_n = c_1 a_{n-1} + c_2 a_{n-2} + \dots + c_r a_{n-r},$$

gdzie $c_i, i = 1, 2, \dots, r$, są zadanymi stałymi (niezależnymi od n) oraz $c_r \neq 0$. Zmodyfikuj programy z dwóch poprzednich zadań tak, aby wyznaczały także czas potrzebny do wyznaczenia danego wyrazu ciągu.

Na wejściu podane będą: liczba naturalna n , ciąg współczynników $c_1, c_2, \dots, c_r$ oraz ciąg początkowych wyrazów ciągu $a_0, a_1, \dots, a_{r-1}$ oddzielonych przecinkami. Wyjście powinno zawierać $n+1$ linijek, a w i -tej ($0 \leq i \leq n$) linii powinny być wypisane kolejno: wartość wyrazu a_i ciągu, czas potrzebny do jego wyliczenia przy użyciu procedury rekurencyjnej i czas porzebny do jego wyliczenia przy użyciu procedury iteracyjnej.

Przykład:

Wejście:

3
1, -1, 2
1, 0, -1

Wyjście:

1, 1.7200363799929619e-06, 6.399932317435741e-07
0, 1.2500095181167126e-06, 4.899920895695686e-07
-1, 4.799803718924522e-07, 4.00003045797348e-07
1, 3.7899590097367764e-06, 2.700020559132099e-06

Sprawdź działanie programu dla następujących równań rekurencyjnych i zadaných wyrazów:

- a. $a_n = a_{n-1} + a_{n-2}$, dla $n \geq 2$, $a_0 = 1$, $a_1 = 1$; $n = 30$,
- b. $a_n = 3a_{n-1} - a_{n-2} + a_{n-3}$, dla $n \geq 3$, $a_0 = 0$, $a_1 = -2$, $a_3 = -3$; $n = 20$.

Zadanie A.5. Ciąg $(a_n)_{n=0}^{\infty}$ jest zadany przez następujące równanie rekurencyjne:

$$a_n = -\frac{35}{6}a_{n-1} + a_{n-2}, \quad a_0 = 1, \quad a_1 = \frac{1}{6}.$$

- a. Używając jednego z wcześniej napisanych programów, wyznacz pierwszych 30 wyrazów tego ciągu. Na podstawie wyznaczonych wyrazów, spróbuj określić, co możemy powiedzieć o granicy $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n$.
- b. Używając metod poznanych na ćwiczeniach, wyznacz wzór ogólny na n -y wyraz ciągu. Korzystając z tego wzoru, wyznacz ponownie pierwszych 30 wyrazów tego ciągu. Na podstawie wyznaczonych wyrazów, spróbuj określić, co możemy powiedzieć o granicy $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n$.
- c. Porównaj rezultaty z podpunktów a) i b). Spróbuj wyjaśnić powstałe różnice.

B Zadania na ćwiczenia - jeśli czas pozwoli

Zadanie B.1. Wypełniamy planszę o wymiarach $3 \times 2n$ nierozróżnialnymi kostkami domina o wymiarach 1×2 . Plansza ma być zakryta w całości, żadna kostka domina nie powinna wystawać poza planszę ani nachodzić na inną kostkę i kostek nie możemy łamać. Napisz funkcję, która dla zadanego $n \in \{1, 2, 3, 4, 5\}$ wypisuje wszystkie możliwe wypełnienia planszy oraz podaje ich liczbę. Funkcja powinna opierać się na rekurencji.

Zadanie B.2. Pan Adam odebrał telefon z banku. Konsultant banku zaproponował mu następującą ofertę inwestycyjną:

- pan Adam wpłaci na konto banku $e - 1$ zł (e - podstawa logarytmu naturalnego),
- po pierwszym miesiącu bank pobiera 1 zł za prowadzenie inwestycji,
- po drugim miesiącu bank podwaja zgromadzony kapitał, a następnie pobiera 1 zł za prowadzenie inwestycji,
- po trzecim miesiącu bank potraja zgromadzony kapitał, a następnie pobiera 1 zł za prowadzenie inwestycji,
- ...,
- po n -tym miesiącu bank mnoży zgromadzony kapitał przez n , a następnie pobiera 1 zł za prowadzenie inwestycji.

Niech a_n oznacza kapitał, który może zgromadzić pan Adam, jeśli zdecyduje się skorzystać z tej oferty. Napisz program, który wylicza wartość a_n , korzystając z procedury rekurencyjnej. Sprawdź działanie tego programu dla $n \in \{5, 10, 15, 20, 25\}$. Następnie spróbuj znaleźć wzór ogólny dla a_n i na jego podstawie ponownie wylicz wartości a_n dla $n \in \{5, 10, 15, 20, 25\}$. Spróbuj wyjaśnić powstałe różnice.

C Zadania do samodzielnej pracy w domu

Zadanie C.1. Co roku pracownik dostaje podwyżkę pensji, która wynosi $p\%$ kwoty pensji wypłacanej przez poprzedni rok pomniejszone o $q\%$ kwoty pensji wypłacanej rok wcześniej ($0 < q < p < 100$). Na początku pracownik zarabia 1000 zł. Napisz funkcję rekurencyjną, która wyznaczy wysokość pensji pracownika po n latach. Na wejściu będą podane liczby n , p , q , a na wyjściu ma być podana pensja po n latach.

Zadanie C.2. Dany jest zbiór $[n] = \{1, 2, \dots, n\}$. Interesują nas te podzbiory tego zbioru (niekoniecznie niepuste), które nie zawierają dwóch kolejnych liczb naturalnych. Napisz funkcję rekurencyjną, która dla danego n wypisuje wszystkie takie podzbiory i podaje ich liczbę.

Zadanie C.3. Przed domem Pawła stoi n -metrowy maszt. Paweł chce wypełnić go flagami, przy czym ma do dyspozycji nieograniczoną liczbę flag o szerokości 1 m występujących w k różnych kolorach oraz nieograniczoną liczbę flag o szerokości 2 m występujących w m różnych kolorach. Ważne jest dla niego w jakiej kolejności będą umieszczone flagi, jaka będzie ich szerokość i kolor. Napisz funkcję rekurencyjną, która wypisze wszystkie możliwe wypełnienia masztu. Na wejściu podane będą dwie listy: pierwsza zawierająca kolory flag o szerokości 1 m i druga zawierająca kolory flag o szerokości 2 m.